

daden' verrichten) en dat de NSB'er Croïn een verpletterende publieke nederlaag geleden had, was de *Reichskommissar* speciaal op dit moment niet onwelkom; het zou om te beginnen Mussert die zich zo hinderlijk als de hoeder van de belangen van het Nederlandse volk opwierp (hij had notabene een maand tevoren het recht van de kerken erkend om tegen het beleid van de bezetter te protesteren!), een toontje lager doen zingen. 'Nach Vortrag beim Reichskommissar sehen wir', aldus werd nog op die donderdag aan Schmidt bericht, 'diese Angelegenheit als eine rein niederländische Angelegenheit an'¹ (Mussert en Croïn moesten maar zien hoe zij uit de nesten kwamen!), de *Beaufragten* ontvingen per telex van Wimmer de instructie, 'lediglich eine beobachtende Haltung einzunehmen'² en dr. Reuter gaf Wimmer twee dagen later, op zaterdag dus, het advies, Croïn en zijn naaste medewerkers eenvoudig af te zetten - 'm.E. praktisch unmöglich', tekende Wimmer op het advies aan, 'dann würden sich die Demonstranten mit Recht als Sieger fühlen.'³

'Die Demonstranten' - maar anti-nationaal-socialistische demonstraties waren verboden! Wimmers juristen hadden al op de donderdag van de actie op schrift gesteld dat de juridische motivering van de 'afstand'-actie zo lek was als een mandje (de ex-artsen bleven immers in feite wel degelijk 'het beroep' van arts uitoefenen), op vrijdag had Croïn het *Reichskommissariat* een naamlijst doen toekomen van artsen 'die als Hauptbeteiligte der Kontakt-Kommission' (het Centrum) 'anzusehen sind'⁴ (Croïn maakte de bezetter speciaal attent op zes artsen van wie inderdaad twee tot het Centrum behoorden: Barnhoorn en Leenaers), op zaterdag drong dr. Reuter op hun arrestatie aan en gedurende het weekend wijzigde Seyss-Inquart zijn koers; het kan wel niet anders of hij moet zich scherper dan in eerste instantie bewust geworden zijn van het feit dat voor de brede massa elke anti-NSB-demonstratie tegelijk een anti-Duitse demonstratie was. Trouwens, hijzelf had de Artsenkamer in het leven geroepen! En wellicht heeft ook de brand in het Amsterdamse bevolkingsregister (zaterdagavond 27 maart) hem duidelijk gemaakt dat hij de actie der artsen, voorzover deze een demonstratief karakter droeg, niet over zijn kant kon laten gaan. Via Verwey deed Wimmer aan alle artsen weten dat de bezetter de 'afstand'-verklaring beschouwde als 'eine Scheinerklärung, die als eine bewusste Störung des öffentlichen Lebens betrachtet

¹ Notitie, 25 maart 1943, van E. Eftger voor Schmidt (GKzBV, Stab, 1 f). ² Tekst van telexbericht van Wimmer, 25 maart 1943 (VuJ, Abt. Rechtssetzung, dossier VO 226/41). ³ Aantekening van Wimmer op de brief, 27 maart 1943, van G. Reuter aan Wimmer (VuJ, Abt. Volksgesundheit, 55661-65). ⁴ Brief, 26 maart 1943, van de Abteilung Volksgesundheit aan Wimmer (a.v., 55670).